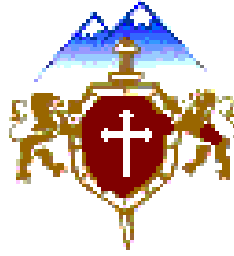

КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут міжнародних відносин та права

Кафедра публічного та європейського права

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ВИКОНАННЯ І ЗАХИСТУ
КУРСОВИХ РОБІТ
*здобувачами вищої освіти
спеціальності «Право»***

КИЇВ-2023

Методичні вказівки щодо підготовки та захисту курсових робіт для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Право»

Укладачі:

О.С. Бісюк, к.ю.н., доцент кафедри публічного та європейського права КиМУ;

О.М. Спектор, д.ю.н., професор кафедри публічного та європейського права КиМУ

Л.Б. Ісмаїлова, к.ю.н., доцент кафедри публічного та європейського права КиМУ.

Методичні вказівки затверджені на засіданні кафедри публічного та європейського права, протокол №1 від 29 серпня 2023 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Написання курсової роботи є складовим елементом освітнього процесу при вивченні нормативних дисциплін спеціальності «Право». Курсова робота виконується здобувачами вищої освіти (далі- ЗВО) III курсу денної та заочної форм навчання відповідно до навчального плану спеціальності «Право». При написанні роботи ЗВО мають використовувати не лише теоретичні знання з відповідної дисципліни, а й увесь спектр здобутих ними компетентностей, серед іншого й у сфері використання комп'ютерної техніки та інформаційних технологій.

Курсові роботи виконуються з метою закріплення, поглиблення та узагальнення знань, здобутих ЗВО за час навчання та їх застосування до комплексного виконання конкретних фахових завдань. Крім того, виконання курсових робіт, як одного з видів наукової роботи, дає можливість студентам сформулювати й розвинути певні вміння і навички наукових досліджень, роботи з нормативно-правовими актами, узагальнення теоретичного та практичного матеріалу, формування та аргументації власних висновків, пропозицій з теми роботи тощо.

Курсова робота повинна бути виконана самостійно на теоретичному рівні і без компеляції з використанням новітніх вітчизняних і зарубіжних джерел про предмет дослідження. У процесі виконання курсової роботи ЗВО повинен показати та поглибити знання з відповідної дисципліни, самостійно проаналізувати основні нормативні та літературні джерела і на цій основі обґрунтувати власні висновки і можливо та бажано пропозиції щодо вдосконалення чинного законодавства та шляхів розв'язання основних проблем, які стосуються теми дослідження; розвинути вміння самостійно і критично опрацювати наукові джерела; уміти практично втілювати результати дослідження в самостійні розробки.

2. ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1. Вибір і затвердження теми курсової роботи, складання та погодження плану

Тематика курсових робіт затверджується кафедрою публічного та європейського права на початку навчального року і повинна відповідати завданням навчальних дисциплін.

Кількість тем курсових робіт з навчальних дисциплін повинна бути як мінімум удвічі більшою від середньої кількості ЗВО на відповідному курсі.

Конкретну тему курсової роботи, із запропонованого переліку, ЗВО обирає самостійно та погоджує її з науковим керівником протягом 10 днів з моменту ознайомлення з тематикою робіт. Подальша зміна теми курсової роботи або вибір теми поза межами запропонованої тематики можлива лише як виняток за обґрунтованою письмовою заявою ЗВО з дозволу наукового керівника та за погодженням із завідувачем кафедрою.

Написання курсової роботи на одну і ту ж тему двома студентами в одній академічній групі, зазвичай, не допускається.

Вибрана ЗВО з переліку тема курсової роботи за його пропозицією може бути уточнена науковим керівником з урахуванням тематики попередніх і подальших досліджень студента.

Підтвердженням обрання ЗВО конкретної теми курсової роботи є належно заповнене та підписане завдання на курсову роботу (додаток Е).

У визначені графіком здачі курсових робіт терміни, ЗВО разом з науковим керівником розробляє план курсової роботи, узгоджує строки її виконання та подання на перевірку, визначається з переліком літератури, довідкових, архівних і статистичних матеріалів та інших джерел, які ляжуть в основу дослідження.

Складання плану курсової роботи необхідно розпочинати лише після ознайомлення ЗВО з відповідними джерелами (підручниками, конспектами), щоб він мав хоча б загальне уявлення про предмет майбутнього дослідження.

Складений план є попереднім (робочим), він дає лише загальну характеристику предмета дослідження, і уточняється під час написання курсової роботи, але, при цьому, основне завдання, яке стоїть перед студентом, повинне змінюватися якомога менше. Робочий план на перших етапах є переліком записаних у логічному порядку питань, які об'єднані

внутрішньою логікою дослідження. У ньому згруповані питання в міру необхідності їх опрацювання. Пізніше робочий план ляже в основу структурної схеми (змісту) самої курсової роботи.

2.2. Опрацювання літературних джерел

Наступним етапом написання курсової роботи є вивчення літературних джерел. Загальний перелік літератури за темою курсової роботи рекомендує ЗВО його науковий керівник. Керівником, як звичайно, пропонуються лише основні (базові) джерела, тому студенту для глибшого дослідження необхідно буде знайти та опрацювати додаткову інформацію, зокрема: законодавчі та підзаконні акти, практику судових і правоохоронних органів, статистичні дані, наукові статті тощо.

Пошук джерел здійснюється за допомогою бібліотечних каталогів, бібліографічних довідників, реферативних журналів, з них електронних.

Пошук необхідного матеріалу варто починати з найновішої літератури. Спочатку опрацювати книги, потім – наукові статті.

Рекомендується робити повні бібліографічні описи джерел (автор, назва, вид джерела, рік і місце видання, загальна кількість сторінок), оскільки ця інформація буде потрібна при посиланні на цитати (думки) інших авторів та при формуванні переліку використаних джерел, який є складовою частиною курсової роботи.

Під час опрацювання (читання) відібраних літературних джерел студентам не варто покладатися тільки на власну пам'ять, рекомендується робити на окремих аркушах анотації (короткий зміст опрацьованого матеріалу). Це дасть змогу пізніше компонувати матеріал за відповідними питаннями курсової роботи та зекономить час.

Виняткового значення рекомендується надавати ідеям і пропозиціям авторів щодо розв'язання тих чи інших проблем, які входять до предмета дослідження курсової роботи.

Розглядаючи окреме питання, не варто обмежуватися точкою зору лише одного автора, нехай навіть і дуже авторитетного, а потрібно ознайомитись із декількома найпоширенішими думками щодо даної проблеми, вивчити чинне законодавство, що регулює це питання, ознайомитись із практичними боками проблеми, статистичними матеріалами тощо. Також, вивчаючи літературу, не потрібно намагатися лише запозичити матеріал, а необхідно осмислити отриману інформацію, критично проаналізувати її, дійти власних висновків.

Важливим при опрацюванні літературних джерел є знання та навички роботи з каталогами бібліотек, персональним комп'ютером, мережею Інтернет, комп'ютерними правовими системами (ЛІГА: Закон та ін.).

2.3. Написання тексту курсової роботи

Загальні рекомендації до змісту та структури курсової роботи. У міру опрацювання літературних джерел ЗВО проводиться відбір, осмислення, критичний аналіз необхідних матеріалів і включення їх до тексту певних структурних елементів курсової роботи. До тексту курсової роботи включаються лише старанно підібрані матеріали, які безпосередньо стосуються предмета дослідження і містять достовірні дані та наукові факти. Про достовірність інформації свідчить не лише характер джерела, а й науковий, професійний авторитет його автора, належність до тієї чи іншої наукової школи. За достовірність та об'єктивність усіх даних курсової роботи відповідає студент – автор роботи.

Зміст курсової роботи повинен відображати послідовність і результати дослідження. Усі складові елементи роботи повинні пов'язуватися між собою, доповнювати та поглиблювати одна одну.

Текст курсової роботи викладається літературною мовою без перенасичення спеціальною термінологією, викладається від третьої особи, без уживання займенників “я”, “ми”. За необхідністю можна вживати вирази: автор вважає, на наш погляд тощо (приклади найпоширеніших мовних конструкцій, які використовуються в наукових працях для виконання функції засобів зв'язку між реченнями, наведено в додатку Ж. Не допускається скорочення слів і назв.

Подані в курсовій роботі матеріали розміщуються у такому порядку який відповідає

внутрішньому логічному зв'язку етапів дослідження. Рекомендується така традиційна структура основних елементів курсової роботи: зміст (наводиться на початку курсової роботи); вступ; розділи основної частини; висновки; список використаних джерел; додатки (при потребі).

Вступ. У вступі курсової роботи обґрунтовується актуальність обраної теми, ступінь вивчення проблеми в юридичній літературі, вказується мета і завдання курсової роботи, об'єкт і предмет дослідження, база дослідження (літературні джерела) та інші матеріали, за якими виконується курсова робота.

Актуальність теми курсової роботи – це сутність проблемної ситуації, яка потребує розв'язання. Визначається кількома реченнями.

Ступінь вивчення проблеми – це стан розробки обраної теми. Необхідно навести короткий огляд основної літератури (назвати вчених, які безпосередньо досліджували зазначену проблему), який дає зрозуміти, що дана тема ще не розкрита, або недостатньо розкрита, а тому потребує подальшого дослідження.

Формування мети дослідження та завдань курсової роботи, які будуть виконуватися відповідно до визначеної мети, здійснюється завдяки вживанню дієслів (вивчити..., дослідити..., описати..., установи..., виявити... тощо). Метою курсової роботи є те, заради чого проводиться дослідження, тобто розв'язання проблеми в цілому, а завданнями – шлях досягнення поставленої мети. Завдання мають бути чіткими, оскільки описання їхнього виконання становитиме зміст розділів основної частини курсової роботи, а також визначатиме їхні заголовки.

Об'єктом дослідження є конкретний процес або явище, що породжує проблемну ситуацію. Предметом же дослідження виступають певні тенденції та закономірності в тій чи іншій сфері дослідження. Дослідження об'єкта може підтвердити чи спростувати ті чи інші тенденції, закономірності.

У юридичній науці найчастіше об'єкт дослідження розглядається як правові відносини, що існують у певній сфері суспільного життя, а предметом дослідження є правові норми, що регулюють суспільні відносини, або ж проблеми правового регулювання.

У вступі курсової роботи також згадується про фактичний матеріал, на основі якого виконана робота, характеризуються основні джерела отриманої інформації (офіційні, наукові, літературні тощо).

Отже, композиційно **вступна частина** курсової роботи повинна обов'язково складатися з таких складників:

- актуальність теми;
- аналіз останніх досліджень і публікацій;
- мета і завдання дослідження;
- об'єкт дослідження;
- предмет дослідження;
- методи дослідження;
- інформаційна база дослідження;
- практичне значення роботи.

Для **курсорової роботи** наукова новизна і практичне значення роботи не є обов'язковим елементом.

Обсяг вступу має становити приблизно 5 сторінок рукописного або 2–3 сторінки друкованого тексту.

Основна частина. В основній частині курсової роботи розкривається її зміст, тобто описується саме дослідження та узагальнюються його результати.

Зміст розділів основної частини повинен чітко відповідати темі курсової роботи та повністю її розкривати. Матеріал викладається стисло, логічно й аргументовано.

Основна частина може складатися з розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів. Кожен розділ починається з нової сторінки. На початку кожного розділу декількома реченнями необхідно вказати, які питання в ньому будуть розглянуті. Наприкінці кожного розділу, через два інтервали, формулюються висновки і зі стислим викладенням наведених у ньому наукових і практичних результатів обсягом до 1 сторінки. При цьому, слова «висновки до розділу»

окремо не пишуться.

Між двома суміжними розділами (підрозділами) повинен бути взаємозв'язок.

Незалежно від кількості розділів, як звичайно, основна частина курсової роботи умовно поділяється на три складові частини, а саме:

- у першій висвітлюються загальні теоретичні питання (суть і зміст юридичних понять, класифікація явищ, окреслюються основні етапи розвитку наукової думки за проблемою, що досліджується тощо);
- у другій зазвичай обґрунтовується напрям дослідження, наводяться методи виконання завдань і їхні порівняльні оцінки, розкривається загальна методика проведення дослідження. Доцільно в цій частині аналізувати правозастосовчу практику, діяльність державних органів, використовувати конкретні приклади;
- у третій вичерпно повно викладаються результати власних досліджень автора, його пропозиції. У цій частині дається оцінка повноти поставлених завдань, достовірності отриманих результатів, проводиться їхнє порівняння з дослідженнями інших авторів, обґрунтовується доцільність додаткових досліджень чи навпаки безперспективність подальшої роботи.

Кожна курсова робота матиме власну структуру основної частини, оскільки остання обумовлюється тематикою дослідження, баченням автором глибини проблеми та шляхів її вивчення, а також різницею в характері і значенні її окремих складових частин для досягнення поставленої в роботі мети дослідження. Конкретна структура основної частини формується в процесі написання курсової роботи, зокрема з урахуванням рекомендацій наукового керівника.

Висновки. Висновки є результатом виконаної ЗВО дослідної роботи. У них узагальнюються наведені в основній частині теоретичні і практичні матеріали, даються авторські рекомендації та переваги, пов'язані з їх реалізацією. Висновки мають бути чіткими, виразними, випливати з результатів проведеного в курсовій роботі дослідження, співвідноситись із загальною метою і конкретними завданнями, сформульованими у вступі. Висновки викладаються в тезисному порядку.

Висновки до курсової роботи – це не просто об'єднання висновків, зроблених наприкінці кожного розділу, це має бути остаточний синтез отриманих результатів, тобто чогось нового, запропонованого автором для вивчення та розв'язання досліджуваної проблеми.

Список використаних джерел і літератури. Написання курсової роботи закінчується складанням списку першоджерел і літератури. Таку роботу слід виконувати з дотриманням певних вимог і правил (додаток 8). Передусім, до **списку** залучаються документи і література, які були використані автором під час підготовки роботи.

Обсяг курсової роботи становить 40–50 сторінок, якщо дослідження здійснюється з гуманітарних дисциплін.

Відповідно орієнтовний обсяг структурних частин курсової роботи:

вступ – 2–3 сторінки;

розділи (оптимальна кількість – три) – по 10–11 сторінок;

висновки – 2–3 сторінки.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1. Загальні вимоги

Курсову роботу виконують на комп'ютері і друкують з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) з використанням шрифтів текстового редактора Word Time New Roman кегля 14 з полуторним міжрядковим інтервалом (28–30 рядків на сторінці, у друкованому рядку до 60 знаків з проміжками між словами включно). Абзацний відступ дорівнює 1,2 см.

Текст роботи потрібно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий, верхній, нижній – не менше 20 мм, а правий – не менше 15 мм. Шрифт друку має бути чітким, чорного кольору, середньої жирності. Щільність тексту роботи має бути однаковою.

Заголовки структурних частин роботи «ЗМІСТ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу.

Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, малюнків, таблиць подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою роботи є титульний лист, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші, завданні та змісті номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках **номер ставлять у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці**. Отже, першою сторінкою, де стоятиме цифра, буде «ВСТУП».

Номер розділу ставиться після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж порядку друкують заголовок підрозділу.

Якщо в роботі зустрічаються ілюстрації, фотографії, креслення, схеми, карти, таблиці, їх потрібно подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці (при цьому їх включають до загальної кількості сторінок).

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють. Таблиці нумеруються за тим же принципом, що й підрозділи.

Якщо таблиця не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у правому верхньому куті сторінки над таблицею обов'язково вказують: *Продовження табл. 1.1.*

Таблицю розміщують так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.2. (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно **під ілюстрацією**.

Додатки подають після списку використаних джерел, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті роботи. Кожен додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично щодо тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкують слово «Додаток...» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами українського алфавіту, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Наприклад: Додаток А, додаток Б і т. д. Один додаток позначається як Додаток А.

3.2. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручувань думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться в будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами) слід бути надточним у викладенні думок, коректним щодо оцінювання результатів і давати відповідні посилання на джерело;

Здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Право» не повинні використовувати джерела інформації держави-агресора або держави-окупанта в магістерській роботі. Ця заборона відповідає внутрішнім стандартам та політиці навчального закладу, сприяючи ідентичності та підвищенню рівня української юриспруденції.

Посилання на використані джерела є неодмінною вимогою до роботи.

Рекомендований для курсових робіт спосіб посилань: наскрізна нумерація посилань – при цьому посилання на джерела подаються у квадратних дужках [], де послідовно позначається номер, а самі посилання подаються або в кінці розділу або в кінці роботи.

Наприклад: [2, 234], де «2» – це порядковий номер джерела у списку використаних джерел, а «234» – це номер сторінки; або ж інший варіант: [4], де «4» – це порядковий номер у списку використаних джерел, у якому поставлена загальна кількість сторінок або конкретні сторінки. Використані джерела подаються відповідно до появи в тексті роботи, а не за алфавітом.

4. ПІДГОТОВКА ТА ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Належно оформлена та підшита курсова робота подається на кафедру публічного та європейського права для отримання рецензії наукового керівника не пізніше дати, визначеної відповідним графіком.

У рецензії науковий керівник вказує про дотримання ЗВО вимог щодо оформлення курсової роботи, визначає позитивні боки та допущені недоліки, оцінює масштабність опрацьованої інформації, ступінь самостійності формування та обґрунтованості основних положень і висновків, а також робить висновок про допуск роботи до захисту.

У разі отримання ЗВО висновку про недопуск курсової роботи до захисту вона у встановлені строки має бути доопрацьована та перероблена з урахуванням зауважень наукового керівника. Удруге робота подається для рецензування з попередньою рецензією.

З результатами рецензування студенти ознайомлюються до дня захисту курсових робіт, а ті, хто, отримали негативні рецензії, зразу ж після рецензування.

Захист курсових робіт проводиться перед комісією у складі двох-трьох викладачів кафедри за участю керівника курсової роботи. Про місце, дату і час захисту курсових робіт ЗВО повідомляють додатково.

Під час захисту ЗВО повинен стисло викласти основні положення роботи, відповісти на запитання членів комісії із захисту курсової роботи. Також студенти мають право давати пояснення щодо виявлених науковим керівником під час рецензування недоліків.

У процесі захисту комісією оцінюється глибина знань ЗВО (як із загальноправових питань, так і проблем, що досліджувались у курсовій роботі), його науковий рівень, уміння вести дискусію, обґрунтовувати та відстоювати власну позицію, чітко відповідати на поставлені комісією питання.

Результати захисту курсової роботи оцінюються за рейтинговою системою оцінювання – у порядку, визначеному спеціальними положеннями.

У разі отримання незадовільної оцінки за курсову роботу вона захищається повторно у встановленому порядку.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зразок заяви для затвердження теми роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Зав. кафедри -----
студента III курсу-----
спеціальності -----

ЗАЯВА

Прошу затвердити тему курсової роботи _____ та
призначити керівника.

«__» _____ 20__ р.

(підпис студента)

«ПОГОДЖЕНО»
керівник

«__» _____ 20__ р.

(підпис)

Додаток Б

КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВІДГУК
керівника на курсову роботу
студента групи _____

спеціальність _____
(шифр і назва спеціальності)

(прізвище, ім'я, по батькові)

на тему _____

за матеріалами _____

Актуальність теми:

Загальна характеристика роботи

Значимість роботи

Рівень підготовки студента

Ставлення студента до виконання та загальна оцінка роботи

Керівник _____
(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Дата _____

Додаток В

Приклад структури змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3-4
РОЗДІЛ 1.....	5-11
1.1.....	5-8
1.2.....	8-10
1.3.....	10-11
РОЗДІЛ 2.....	12-25
2.1.....	12-14
2.2.....	14-17
2.3.....	17-25
РОЗДІЛ 3.....	26-34
3.1.....	26-34
(сторінки, які подані в зразку, можна змінювати)	
ВИСНОВКИ	34-35
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	35-40
ДОДАТКИ.....	40-45

Додаток Г

КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра публічного та європейського права

КУРСОВА РОБОТА

З _____
(назва дисципліни)

На тему: _____

Студента (ки) _____ курсу _____ групи
галузь знань _____
спеціальності _____
_____ (прізвище та ініціали)

Керівник _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

м. Київ-20__ рік

Додаток Д

*Зворотна сторінка титульного листа
курсової роботи*

Реєстраційний № _____
(дата) (ПБ)

Рекомендована оцінка: _____

Зауваження:

Додаток Е

КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Напрямок підготовки _____
(шифр і назва спеціальності)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедри _____

(підпис, ПІБ зав. кафедри)

“ ____ ” _____ 20__ року

**Завдання
для виконання курсової роботи**

студенту _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема курсової роботи _____

затверджена наказом від « ____ » _____ 20__ р. № ____

2. Курсова робота виконується на матеріалах _____

3. План роботи і терміни виконання розділів

Назва розділів курсвої роботи	Терміни виконання
Розділ 1	“ ____ ” _____ 20__ р.
Розділ 2	“ ____ ” _____ 20__ р.
Розділ 3, вступ, висновки	“ ____ ” _____ 20__ р.
Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	“ ____ ” _____ 20__ р.

4. Перелік графічного матеріалу (таблиці,
схеми) _____

5. Термін здачі роботи на рецензію керівнику « ____ » _____ 20__ р.

6. Термін повного завершення, оформлення і подання на кафедру курсової роботи на захист
“ ____ ” _____ 20__ р.

Завдання видав керівник _____
(підпис) (дата)

Завдання отримав студент _____
(підпис) (дата)

Додаток Ж

Мовні конструкції, які використовуються в наукових працях для виконання функції засобів зв'язку між реченнями

Мовна функція	Лексичні засоби	
Причина та її наслідок, умова і наслідок	(і) тому, тому що	
	оскільки	
	з чого звідки	виходить впливає
	унаслідок	
	у результаті	
	на основі вищезазначеного, на підставі вказаного вище	
	у зв'язку з цим	
	залежно від	
	згідно з цим	
	у цьому випадку	
	за таких умов, з огляду на	
	у такому випадку	
	(а) якщо (ж)..., то...	
	що	свідчить
		вказує
		говорить
		відповідає
		дає можливість
		дозволяє
		сприяє
		має значення тощо
Часове співвідношення та порядок викладення	спочатку, насамперед, передусім	
	першим наступним, попереднім	кроком
	одночасно, водночас	
	разом з цим, разом з таким	
	попередньо, вище, раніше	
	ще раз, знову	
	потім, нижче, після цього	
	згодом, далі, пізніше	
	по-перше, по-друге і тощо	
	зараз, нині, у цей (на цей) час, дотепер, донині	
	минулими роками, останнім часом, останнього часу	
	на закінчення, зрештою, нарешті	
	але, втім, а проте, однак, зрештою	
Зіставлення та протиставлення	як..., так і...; так само, як і ...	
	не тільки, але і (й)	
	порівняно з; якщо..., то...	
	на відміну, навпаки, на противагу	
	аналогічно, отже, також	
	з одного боку, з другого боку	
	тоді, як; разом з тим, водночас	
	також і, до того ж, при цьому, разом з тим	

Мовна функція	Лексичні засоби	
	окрім більше	того
	понад	
	а надто, насамперед, передусім	
Посилання на попередній або наступний вислів	тим більше, що	
	у тому разі, у випадку, тобто, а саме	
	як було	сказано
		показано
		доведено
		зазначено
		отримано
		знайдено
		встановлено
		згадано
	зважаючи на	
	як підкреслювалось, вказувалося вище	
	згідно з цим	
	відповідно до цього	
	відповідно	
	у зв'язку з цим, відповідно до цього	
	у зв'язку з вищевикладеним	
	цей, що розглядається, вищевказаний тощо	
	такий, подібний, аналогічний, відповідний, такого типу, такого виду, схожий на...	
	багато з них, один з них, деякі з них	
	наступний, деякий, надалі, подальший, другий, інший	
	більшість, більша частина, здебільшого	
	керуючись положенням, з огляду на	
	дослідженням встановлено	
	як наслідок	
	отже, звідси, тому	
	у результаті, зрештою	
	звідси, з цього	витікає
		виходить
		стає зрозумілим
		очевидно
	це	дозволяє дійти висновку
		зводиться до такого
		свідчить
		переконує
	на закінчення, і нарешті, насамкінець	
Ілюстрація	наприклад; так, як приклад; для прикладу	
	прикладом може слугувати (бути)	
	такий же (наприклад)	
	у випадку, для випадку	
	про те може свідчити; що очевидно, засвідчує	
Уведення	розглянемо такі випадки...	
	зупинимось детально на...	

<i>Мовна функція</i>	<i>Лексичні засоби</i>
нової інформації	основні переваги цього методу полягають у...
	деякі додаткові зауваження...
	декілька слів щодо перспектив дослідження...
	наведемо декілька прикладів

Додаток 3

Вимоги щодо оформлення списку джерел (приклади)
згідно ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання.
Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40)

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
Один автор	1. Андріяш В. Державна етнополітика України в умовах глобалізації. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 328 с. 2.Краснова М. В. Договори в екологічному праві України :навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ : Алерта, 2012. 216 с. 3.Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с. 4.Романюк А. Порівняльний аналіз політичних систем країн Західної Європи: інституційний вимір. Львів : Тріада плюс, 2004. 392 с. 5.Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с. 6.Федорова Л. Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті-1910-ті рр.Київ, 2013. 373 с.
Два автори	1.Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції :навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 2.Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с. 3.Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с. 4.Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України : монографія. Харків : Еспада, 2004. 192 с. 5.Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах : практ. посіб. Харків : Право, 2011. 136 с.
Три автори	1. Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження : монографія / за ред. В. В. Комарова.Харків : Право, 2011. 312 с. 2.Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с. 3.Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб.Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с. 4.Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.

Чотири і більше авторів	1. Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Харків : Юрайт, 2013. 288 с. 2. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с. 3. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с. 4. The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY : Columbia University Press, 2010. 256 p.
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с. 2. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 624 с. 3. Грошев Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків : Право, 2011. 656 с. 4. Дахно І. І., Алієва-Барановська В. М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с. 5. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.
Без автора	1. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с. 2. Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А. А. Руднік. Київ, 2003. 370 с. 3. Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ : Генеза, 2004. 736 с. 4. Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с. 5. Twenty-four hours a day. Miami, FL : BN Publishing, 2010. 400 p.
Багатотомні видання	1. Енциклопедія історії України: у 10 т. / ред. рада: В. М. Литвин (голова) та ін. ; НАН України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с. 2. Закалюк А. П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика : у 3 кн. Київ : Ін Юре, 2007. Кн. 1 : Теоретичні засади та історія української кримінології. 424 с. 3. Кучерявенко Н. П. Курс податкового права : в 6 т. Харків : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с. 4. Ушинський К. Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології : вибр. твори. Київ : Рад. шк., 1983. Т. 1. 480 с.
Частина видання	

Книги	1. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169. 2. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. 3. Наумов М. С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. <i>Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки</i> : монографія / В. П. Решетило, М. С. Наумов, Ю. В. Федотова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків, 2014. С. 213–241. 4. Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5–15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932- 1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.
Статті із продовжуваних та періодичних видань	1. Кобильник В. Порівняльний метод як основа політологічного дослідження. <i>Збірник наукових праць «Політологічні студії»</i>. 2011. № 2. С. 54–65. 2. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формулювання їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46. 3. Загірняк М., Костенко А. Про користування можливостями міжнародної бази даних Scopus. <i>Вища школа</i>. 2017. № 5–6. С. 48–55. 4. Кармазіна М., Могилевцев О. Становлення і розвиток порівняльної методології в політичних дослідженнях. <i>Політичний менеджмент</i>. 2006. № 5. С. 3–17. 5. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5. 6. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності: аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15. 7. Bletskan D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016.

	Vol. 19, No 1. P. 98– 108. 8. Dalton R.J. Comparative politics of the industrial democracies: from the Golden Age to island hopping. Political Science. 1991. № 2. P. 15–43.
9. Інші видання	
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с. 2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. 3. Деякі питання стипендіального забезпечення: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543. 4. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017.23 лют. (№ 35). С. 10. 5. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141. 6. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс- бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.
Архівні документи	1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71. 2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3. 3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.
Патенти	1. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с. 2. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6С09К11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.
Препринти	1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). 2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. Центр «Харьк. физ.-техн. ин- т»; ХФТИ2006-4).

Стандарти	1.ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). 2.ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04- 01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. 3.ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила(ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
Каталоги	1.Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с. 2.Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків.держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. 3.Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.- довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні показники	1.Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності :бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10). 2.3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До140-річчя від дня заснування).
Електронні ресурси	1.Влада очима історії : фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017). 2.Мар'їна О. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі <i>Бібліотечний вісник</i>. 2016. № 4. С. 8–12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_4_4 (датазвернення: 26.09.2017). 3.Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правовогонігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridic_hni/ VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017). 4. Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: http://www.eco-live.com.ua/ (дата звернення: 12.10.2017).
	1.Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с. 2. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в

Автореферати дисертацій	господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 Харків, 2010. 36 с. 3.Старовойт С. В. Видавнича діяльність Національної академії наук України у 1918–1933 рр. : автореф. дис. ... канд. іст. наук. Київ, 2003. 20 с.
Дисертації	1. Євдоченко О.О. Європейське бізнес-середовище в розвитку міжнародної економічної діяльності : дис... канд. екон. наук : 08.05.01 / Київський національний економічний ун-т. Київ, 2005. 235 с. 2.Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с. 3.Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с. Bryant B. D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.